

Handläggare
Anette Manoti
Telefon: 08-50824582

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2023-02-23

Motion om att inrätta en central bidragsnämnd för att motverka välfärdsbrottslighet

- Svar på remiss

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner tjänsteutlåtandet och lämnar det som svar på remissen.

Sammanfattning

Förvaltningen har fått en motion på remiss från kommunstyrelsen. I motionen föreslås att en särskild nämnd inrättas för att handlägga alla nämnders föreningsbidrag i syfte att förhindra felaktiga utbetalningar.

Förvaltningen anser att invånare ska kunna förvänta sig att bidrag till enskilda såväl som till organisationer, beviljas rättvist och korrekt.

Förvaltningen beskriver de förändringar om föreningsbidrag som är på gång. Kommunstyrelsen har ett uppdrag i budget under 2023 att upphandla ett stadsövergripande system för hantering av föreningsbidrag.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har gett förvaltningen i uppdrag att yttra sig om en motion gällande att inrätta en central bidragsnämnd för ansökningar om föreningsbidrag, i syfte att motverka välfärdsbrottslighet. Samtliga stadsdels- och fackförvaltningar är remissinstanser.

Ärendet

I motionen beskrivs ett behov av central styrning av stadens bidrag till ideella föreningar. I ärendet ges exempel på att föreningar mottagit bidrag från flera av stadens nämnder och statliga myndigheter, att det funnits misstankar om falska medlemsregister, påhittade verksamheter, olämplig sammansättning av styrelser och jävsförhållanden i politiska nämnder. Motionären skriver även att

det finns avtal med föreningar som nekats medel av statliga myndigheter på grund av att de anses odemokratiska.

Stockholms stad beviljar cirka 100 miljoner kronor per år i stöd till föreningar, motionären tycker det är olyckligt att de krav om upphandling som anges i kommunallagen vad gäller privata utförare, inte gäller ideella föreningar. För att motverka bidragsfusk och skärpa kontrollerna, föreslås att en ny central nämnd inrättas för föreningsbidragen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för medborgarservice och stadsmiljö.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Förvaltningen håller med motionären om att felaktiga utbetalningar är allvarligt och att staden som bidragsgivare måste säkerställa arbetssätt som minimerar risken för välfärdsbrott. Invånare ska kunna förvänta sig att bidrag till enskilda såväl som till organisationer, beviljas rättvist och korrekt. Felaktiga utbetalningar och fusk med bidrag drabbar alla invånare och skadar tilliten till skattefinansierad verksamhet.

Organisations- och mötesfriheten är en av Sveriges grundlagar och framförallt i proposition 2009/10:55, *regeringens politik för det civila samhället*, anges att civilsamhällets organisering har haft en avgörande betydelse för den svenska demokratiutvecklingen. I riksdagens antologi 2022, *Demokratin uti hundra år*, beskrivs hur demokratin drivits av folkrörelser och ideella föreningar. Fortfarande idag är 75 procent av invånarna föreningsaktiva.

Stadens föreningsbidrag handläggs idag av stadsdels- eller facknämnder. I detta arbete har stadens nämnder stadsövergripande riktlinjer att följa och vägledas av.

Förvaltningen ser att föreningsbidragen är olika utformade inom stadens förvaltningar och att det skiljer sig åt mellan stadsdelsförvaltningar. Till exempel gällande den bidragssumma som är möjlig att söka, men också gällande ansökningsperiod. En central bidragsnämnd skulle kunna bidra till ett mer likställigt stöd till föreningar i staden, underlätta för stadens handläggning och en likvärdig bedömning av ansökningarna. En central bidragsnämnd kan eventuellt innebära mer tidskrävande och omfattande ansökningsförfaranden.

Förvaltningen vill också lyfta att den lokala samverkan med ideella organisationer inte enbart omfattar ekonomiska bidrag, utan även andra former av samarbete som också innebär resurser från det

offentliga och som kommer att fortgå oavsett om en central bidragsnämnd inrättas.

Föreningsbidrag – i staden och nationellt

Riktlinjer avseende förenings- och kulturstöd – demokrativillkor, antogs av kommunfullmäktige i maj 2021, dnr KS 2020/410.

Utifrån dessa beslutade Skärholmens stadsdelsnämnd om reviderade riktlinjer för föreningsbidrag i december 2021, dnr 2019/997.

Regeringen inrättar en ny myndighet i januari 2024, Utbetalningsmyndigheten, för att minska bidragsbrott i välfärden. Förvaltningen planerar att följa ifall den nya myndigheten och de aktuella lagändringarna exempelvis att samköra registerutdrag, kommer underlätta handläggningen av föreningsbidrag.

Förvaltningen vill avslutningsvis ta upp de förändringar som är på gång i staden. Kommunstyrelsen har ett uppdrag i budget under 2023 att upphandla ett stadsövergripande system för hantering av föreningsbidrag. Det bör framöver visa sig i vilken utsträckning en sådan hantering skulle uppfylla det som avses med en ny central bidragsnämnd.

Jämställdhetsanalys

Centrum för civilsamhällesforskning, har tagit fram statistik som redovisas i rapporten *Medborgerligt engagemang i Sverige*.

Varannan invånare mellan 16-84 år är ideellt engagerad och bidrar i genomsnitt med 18 timmar per månad. Idrottsrörelsen är störst, därefter är det sociala samhällsinsatser som engagerar flest. Kvinnor och män på landsbygden, i medelstora städer och i förorter har ett högre ideellt engagemang än män i storstäder.

I förvaltningens kartläggning av civilsamhället i Skärholmen 2021-2022, var det nästan dubbelt så många aktörer som uppgav att de hade 75 procent flickor/kvinnor i sin verksamhet, än de som svarat att de hade 75 procent pojkar/män. En förklaring kan vara att det finns ett flertal bidrag som öronmärkts för kvinnor, både från statliga- och regionala myndigheter. Även i stadsdelsnämndens aktivitetsbidrag prioriteras ansökningar för kvinnors organisering.

Patrik Åhnberg
Stadsdelsdirektör
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Sara Heppling Trygg
Avdelningschef
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Motion om att inrätta en central bidragsnämnd för att motverka välfärdsbrottslighet

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Patrik Åhnberg, Stadsdelsdirektör	2023-02-06
Sara Heppling Trygg, Avdelningschef	2023-02-06